

ДО ПИТАННЯ ПРО СТВОРЕННЯ ЕНЦИКЛОПЕДІЇ «ЛИТОВЦІ В УКРАЇНІ»

Історія «українських» литовців нараховує не одне століття. Натомість відсутня фундаментальна синтетична кількамовна праця (енциклопедія) про історію та сьогодення українських (і не лише) литовців, потреба в якій є очевидною. Що ж до важливості відповідних праць, слушною є рефлексія директора Інституту української мови НАН України П. Гриценка, який зауважив, що саме енциклопедіями держава представляє себе у сучасній цивілізації: «Насамперед, ми маємо вести наступальну лінію просування в світовий інформаційний і науковий простір – і енциклопедія відіграє тут надзвичайно важливу роль» [1].

Враховуючи зазначене, пропонуємо такі концептуальні засади створення енциклопедії «Литовці в Україні» (далі – Енциклопедія).

Фундаментальну тематичну українсько-литовськомовну Енциклопедію, ініціаторами створення якої є кафедра країнознавства та туризму Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Центр балістики цього ж закладу вищої освіти та громадська організація «Інститут досліджень діаспори» (ІДД), присвячено одному з народів України, представники якого віддавна мешкають на її теренах.

В Енциклопедії пропонуємо представити (у відповідних гаслах-статтях) інформацію про: оселі (населені пункти), засновані (або заселені згодом) литовцями; об'єкти культового (собори, церкви, каплиці тощо), громадського (дитсадки, школи, богадільні, музеї, адміністративні будинки тощо), промислового (фабрики, заводи, майстерні тощо), сільськогосподарського (елеватори, стайні та ін.) призначення, що були засновані литовцями або ж належали їм, а також названі їхніми іменами; будівлі та споруди (житлові будинки, мости тощо), авторами проєктів, власниками або ж ініціаторами спорудження яких були литовці; інші об'єкти (заповідники, парки, пам'ятники, вулиці, площі, провулки, проспекти та ін.), засновані чи створені литовцями, а також названі їхніми іменами; місця (житлові будинки, театри, спортивні споруди тощо), в яких народились, мешкали, працювали, виступали, воювали, короткотерміново

перебували литовці, зокрема визначні особи (державні, політичні та громадські діячі, науковці, митці, підприємці, військовики, меценати тощо); пам'ятники (монументи, меморіальні та пам'ятні дошки) видатним литовцям; музеї, в яких знаходяться твори мистецтва (картини, скульптури тощо), авторами яких є литовці; некрополі (цивільні та військові) та поодинокі поховання, на яких упокоїлись литовці; представництва литовських фірм, фондів, дипломатичних установ, спільні підприємства тощо; спортивні та мистецькі колективи, засновниками, учасниками (керівниками) яких були і тепер є литовці; місця, в яких відбувались різноманітні заходи (наукові, мистецькі, благодійні, спортивні та ін.), участь в яких брали литовці; литовські національно-культурні товариства (громади) тощо.

Джерелами для створення гасел Енциклопедії мають бути головно архівні документи, енциклопедичні та довідникові видання, матеріали наукових і науково-практичних конференцій (симпозіумів, конгресів), персональні (особисті) фонди. Ілюстрації до гасел Енциклопедії мають добиратись надзвичайно уважно й ретельно, зокрема й задля того, щоб додати нову інформацію.

Для реалізації проекту має бути створено Раду Енциклопедії, яку представлятимуть визначні постаті українського та литовського роду, редакційну колегію (її члени – переважно науковці) та виконавчу дирекцію, що опікуватиметься матеріально-технічним забезпеченням. За організацію створення відповідних структур і супроводу їхньої діяльності відповідатимуть ініціатори укладання Енциклопедії. Вони ж визначають і терміни реалізації проекту, що залежать від можливостей фінансування.

До написання гасел слід запросити насамперед як українських і литовських науковців, так і «профільних» фахівців із інших країн. Створенню Енциклопедії передуватиме підготовка Словника гасел.

Завважимо, що співробітниками кафедри, Центру баллистики та ІДД упродовж кількох років здійснювалась робота з пошуку та систематизації відповідної інформації, обсяг якої (станом на початок вересня 2021 р.) сягає 12 друкованих аркушів.

1. Теоретичні та прикладні питання енциклопедистики в Україні. URL: www.ukrinform.ua/rubric-presshall/2577986-teoreticni-ta-prikladni-pitanna-enciklopedistki-v-ukraini.html